

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยเรื่องบทบาทขององค์กรราชการ ธุรกิจเอกชน นักการเมือง และสื่อสารมวลชน ในการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ประชาชนชนบทได้มีการเรียนรู้ทางด้านกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยมากขึ้นในช่วงเวลาระหว่างเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2535 ถึงปี พ.ศ. 2540 กระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยนี้ได้มาจากทั้งจากประสบการณ์ตรงของประชาชนเองซึ่งผ่านการปฏิบัติในการดำรงตามวิถีชีวิตจริงส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งนั้นได้มาจากประสบการณ์ทางอ้อมที่ผ่านการเรียนรู้จากสื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ รวมไปถึงมีการเรียนรู้จากญาติและเพื่อนบ้าน เป็นต้น

การค้นพบจากการวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นด้วยว่าความเข้าใจของประชาชนชนบทในประเด็นความเท่าเทียมกันทางการเมือง เช่น ความเท่าเทียมกันในการออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และความเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนักในช่วงเวลาที่ศึกษา ในขณะที่ผลการเปรียบเทียบความเข้าใจในประเด็นความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ และความเท่าเทียมทางสังคมนั้นชี้ให้เห็นอีกว่าประชาชนชนบทนั้นมีความเข้าใจประเด็นความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจมากกว่าความเท่าเทียมทางสังคม ทั้งนี้เนื่องมาจากว่า ความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนชนบทมากกว่าความเท่าเทียมทางสังคมนั่นเอง ผลการศึกษาวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นอีกว่าประชาชนชนบทมีมุมมองในแง่ดีและมีทัศนคติที่เป็นในเชิงบวกต่อทางเลือกในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นที่มีเหตุมีผล เช่น ประชาชนเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า ถ้ามีปัญหาของท้องถิ่นที่เกิดขึ้นนั้น ไม่สามารถแก้ไขให้สำเร็จได้โดยอาศัยผู้คนหรือองค์กรประชาชนในชุมชนแล้ว ปัญหานั้น ๆ ควรที่จะต้องได้รับการแก้ไขโดยรัฐบาลและหรือผู้แทนราษฎร ยิ่งไปกว่านั้นคำกล่าวข้างต้นนี้ก็สอดคล้องกับแนวคิดดั้งเดิมของประชาชนชนบทในการมองแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วย

อย่างไรก็ตาม มีประชาชนชนบทบางส่วนที่ยังไม่มีความตระหนักถึงการมีพฤติกรรมร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ซึ่งการขาดพฤติกรรมดังกล่าวนี้จะเป็นสาเหตุหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยในอนาคตได้ ผลการวิจัยนี้ยังพบต่อไปอีกว่า กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับจังหวัด และในระดับท้องถิ่นนั้นได้มีการพัฒนาและถูกปรับไปในทิศทางที่ดีขึ้นมาก เมื่อเทียบกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติ ซึ่งข้อสรุปที่กล่าวมานี้สามารถยืนยันได้โดยข้อมูลที่แสดงถึงแนวโน้มการลดลงของอัตราการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในระดับท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกัน อัตราการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในระดับชาตินั้นก็เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยในช่วงที่ทำการศึกษา อย่างไรก็ตาม ประชาชนชนบทยังคงเห็นว่ากิจกรรม/โครงการของนักการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจาก

เดิม ดังนั้นกระบวนการกำหนดกิจกรรม/โครงการพัฒนาท้องถิ่นในช่วงอดีตที่ผ่านมาจึงถูกกำหนดโดยข้าราชการระดับสูงระดับจังหวัดและอำเภอ

นัยสำคัญเชิงนโยบายที่ได้จากการศึกษานี้ สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้คือ ประการแรก รัฐควรกระจายอำนาจการปกครองและอำนาจในการตัดสินใจไปยังประชาชนในพื้นที่ชนบทให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องกระจายอำนาจให้กับประชาชนในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยผ่านองค์กรประชาชนที่มีในท้องถิ่นนั้น ๆ

ประการที่สองรัฐควรเปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งจากระบบการแบ่งเขตเรียงเบอร์มาเป็นระบบแบ่งเขตเบอร์เดียว ในขณะที่เดียวกันก็พยายามจ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ทั้งนี้เพื่อให้พรรคการเมืองนั้นปลอดจากอิทธิพลทางด้านการเงินของนักธุรกิจการเมือง ยิ่งไปกว่านั้นรัฐจะต้องกระตุ้นให้ประชาชนมีการใช้อำนาจภายใต้กฎหมายในการตรวจสอบ และถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมืองที่อยู่ในข่ายสงสัย

ประการที่สาม ในทางปฏิบัตินั้นนโยบายรัฐต้องเน้นความเป็นรูปธรรมในการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยให้กับองค์กรประชาชนในชนบทที่ห่างไกลมากขึ้น

ประการที่สี่ รัฐต้องให้การสนับสนุนโครงการเชิงรุกเพื่อทำการเผยแพร่ความรู้และสร้างความตระหนักในเรื่องประชาธิปไตยมากขึ้น โดยอาศัยหน่วยงานของสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ทั้งของภาครัฐและเอกชนในการเผยแพร่ข่าวสารดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้นรัฐต้องกระตุ้นให้ประชาชนและองค์กรประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมในกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

และประการสุดท้าย ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญคือ รัฐต้องพยายามกระจายและเพิ่มระดับการศึกษาของประชาชนในชนบทให้สูงขึ้นด้วยจึงจะมีผลทำให้มาตรการของรัฐที่กล่าวมานั้นสัมฤทธิ์ผลได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น